

Slepi in gluhi naj ne preberejo!

Spoštovane bralke in bralci VEZILA. Bržkone ste malce presenečeni, saj je to že letošnja tretja, oziroma marčevska druga številka našega glasila. Dokaz, da smo informiranju v naši delovni organizaciji vedno namenili dovolj pozornosti, in da je, če le hočemo, dovolj zanimivih novic iz naših logov (tozdov). Tako lahko rečemo, da smo v Gutenbergovi galaksiji s svojim VEZILOM kar dobro prisotni.

Toda, ne smemo biti samozadovoljni. V uredništvu se zavedamo, da smo v primerjavi s kakšnim letom poprej naredili lep korak naprej. Še vedno pa ugotavljamo, da tipamo samo po vrhu, da se s prispevki in članki ne lotimo nekaterih kritičnih točk. Katere so to? Saj res, katere so? Prosimo vas, da nas, čeprav z anonimnimi pismi, opozorite na težave, težavice, na nepravilnosti ali pa na pohvale vredne primere. Navsezadnje niste slepi niti gluhi!

Le tako bo VEZILO še bolj vaše in naše glasilo!

UREDNIŠTVO

Večino fotografij v današnji številki smo posneli v temeljni organizaciji v DOBOVI

Metlika, 27. marec 1987

NAŠA ANKETA

Turizem: »Krivci za porazno stanje so INTEGRAL in občinski možje«

O turizmu v Beli krajini je bilo že veliko govorjenja in pisanja, kaj malo pa se je premaknilo na bolje. Celo nasprotno! Turizem je v zadnjih letih nazadoval. To lahko trdimo z gotovostjo. Poglejmo samo objekte Integralovega tozda Gostinstvo Bela krajina, ki naj bi bil nosilec turizma in gostinstva v Beli krajini. Hotel v Metliki so za silo zakrpali, tisti v Črnomlju pa je že prava podrtija (če seveda odštetejemo prizidek, ki ga pravkar zidajo), tudi o kampu na Vinici je slišati številne pripombe, v Metliki pa ga sploh nimamo več. Integralov tozda je za turistično ponudbo dobil že tri bodeče neže, glavni razlog za takšen turistični (ne)razvoj je menda pomanjkanje denarja. Pa se morda ne bi dalo marsikaj storiti tudi z nekoliko manj denarja in več domiselnosti? O tem smo povprašali delavce metliškega Kometa.

ALENKA MEŽNARŠIČ, strojni knjigovodja: »Gotovo bi morali narediti za našo Belo krajino med turisti večjo reklamo, toda problem je, kam ljudi sploh povabiti. Kolpa v Metliki ni primerna za kopanje, kmečkega turizma tako rekoč nimamo. Poleg naravnih danosti bi morali tudi kaj zgraditi, a kaj, ko ni denarja. Pomanjkanje denarja je tudi glavni krivec, da pri nas ni raz-

vit turizem. Toda za turizem so pomembne tudi stvari, ki se nam zdijo sicer obrobne: pred trgovinami ni parkirnih prostorov, ni reklamnih tabel, javnih stranišč, osebne v gostinskih lokalih je prepočasno. Res pa je tudi, da kraje, kjer

ima turizem že tradicijo, obiskuje tudi več ljudi, tako da tja priteče tudi več denarja in se tudi več vlaga v razvoj kot pri nas, kjer smo že tako in tako revni. Pa tudi to je res, da Belokranjci ne znamo izveči denarja iz žepov turistov. Tako smo neumni, da bi najraje dali vse zastoj.«

ZLATKO BREZNIK, likvidator: »Na Kolpi smo nekdanj imeli kamp, sedaj pa vse skupaj propada. Mislim, da so krivi občinski možje in Integral, da se tu nič ne uredi. Seveda bi bil za ureditev potreben tudi denar, ki se menda že dolgo zbira, a ga še vedno ni. Turizem bi se dalo premakniti naprej tudi z manj denarja in več

zamislimi. V Metliki imamo sicer tudi turistično društvo, a ni kaj prida čutiti, da bi delalo. Edina dobra stvar, ki zares pritegne turiste, je v Metliki Vinska vigred. Včasih smo imeli tudi velik pustni karneval, pa del kmečke ohceti, sedaj še tega ni več. Imamo pa zato folklorno skupino in godbo na pihala, ki sta kvalitetni in močni in bi prav gotovo morali sodelovati pri turistični ponudbi. Sicer pa bi morali biti pri tovrstni ponudbi bolj združni, optimist je, kdor misli, da bo turizem lahko uspešno gnal naprej le eden sam.«

DUŠKA TRAMPUŠ, poen-terka: »Metliška občinska konferenca Zveze socialistične mladine pripravlja konec marca okroglo mizo o turizmu v Beli krajini. Na občinski konferenci mladine pa je o tem že tekla beseda. Metličani bi morali bolj gojiti staro ljudsko izročilo in s tem privabiti turiste. Seveda pa bi morali, če bi hoteli s turizmom kaj zaslužiti, v to dejavnost tudi kaj vložiti, za to pa bi morale poleg Integrala prispevati denar tudi druge delovne organizacije. Nekoliko sicer pritegneta turiste Vinska vigred in jurjevanje, toda to je še premalo. Veliko se govori tudi o kampu v Metliki, a dlje od govorjenja še niso prišli. Če pač ne gre drugače, bi morali Belokranjci bolj opozoriti vsaj na tiste turistične točke, ki jih že imamo. To, mislim, ne bi bilo predrago. Tu smo, tako kot pri kmečkem turizmu, že veliko zamudili.«

MILKA KRAJAČIČ, med-fazna kontrolorka: »Najbolj odgovoren za spodbujanje turizma je Integral, ki je nosilec turistične dejavnosti v deželi ob Kolpi. Seveda pa bi morala pomagati tudi mladina, razna društva, delovne organizacije. Turistom bi namreč morali kaj ponuditi, a je turizem pri nas toliko časa stagniral oziroma celo nazadoval, da sedaj ni možnosti, da bi se lahko hitro postavil na noge. Veliko smo zamudili in izgubili, ko so bili na voljo še ugodni krediti. Sedaj je vse stokanje za dobrimi starimi časi zaman, vendar mislim, da so še možnosti, da bi se dalo kaj rešiti. Najti pa bi jih morali tisti, ki se poklicno ukvarjajo s turizmom. Res pa je, da smo zaostali zelo hitro, če pa hočemo v turizmu zopet priti na zeleno vejo, bomo za to potrebovali veliko časa.«

RUDI GRABRIJAN, vzdrževalec: »Največje možnosti,

O turizmu čivkajo že vrabci na strehi in vsi vemo, da je tisti voz, ki nas lahko popelje iz velikih gospodarskih zagat. V Beli krajini pa so začele poganjati turistične bodeče neže, ki pa, očitno, nobenemu ne morejo do živega.

ZBORI DELAVCEV:

(Nadaljevanje z 2. strani)

da privabimo turiste, bi bile po mojem mnenju v kmečkem turizmu, predvsem v obkolpskih krajih. Nekateri imajo tudi primerne hiše. Toda kako turiste privabiti? Od Vinice do Podzemlja je narava ob Kolpi še zelo neokrnjena, zato ni čudno, da se veliko ljudi zanima za gradnjo počitniških hišic ob naši reki. Vendar pa bi morali biti v Beli krajini bolj elastični. Integral bi moral biti vsaj povezava med povpraševanjem in ponudbo. Vendar pa je tudi vprašanje, kaj sploh ponuditi gostu. Predvsem bi morali znati ponuditi to, kar v Beli krajini imamo, a tudi še kaj vložiti. Ker pa je prav denar eden od največjih problemov, nam ostaja le še kmečki turizem, ki pa bi ga tudi morali najprej šele razviti.«

»Radi bi slišali le resnico«

Nedavno so bili v Beti zbori delavcev, na katerih so sprejemali zaključni račun, zarisali tudi načrte v letošnjem letu in še marsikaj. V nekaterih tozdih so bili dobro obiskani, druge slabše. O tem, kaj je razlog, da se delavci ne udeležujejo teh zborov, če pa že, zakaj so na njih tiho, ko pa imajo sicer toliko za povedati, smo spraševali zaposlene v metliški Beti. Takole so povedali:

ZLATA KOVAČIČ, organizatorica proizvodnega dela v srednji šoli tekstilne usmeritve: »Naša šola je imela zbor delavcev skupaj z DSSS, in je bil zelo dobro obiskan. Celo generalni direktor je rekel, da se ga je udeležilo več ljudi kot običajno. Zakaj nekateri ne gredo na zbor delavcev? Morda jim je že preveč sestankov, morda so tudi premalo zainteresirani, da bi se potrudili, da bi razumeli, kaj na teh zborih govorijo. Zbori so namreč med delovnim časom, tako da zaradi tega nihče ne izgubi svojega prostega časa, zato to ne more biti izgovor.«

DARINKA PLUT, tehnologinja: »Naš zbor delavcev v skupnih službah je bil dobro obiskan. Mislim, da smo tam dobili vse informacije, ki smo jih želeli. Obvezno je, da se zaposleni udeležujejo zborov delavcev, da dobijo sliko o poslovanju. Res je, da so tu že astronomske številke, ki jih je težko razumeti, zvezo pa tudi druge pomembne stvari kot so informacije o razvoju, investicijah. Res pa je, da so ob 14. uri mnogi predčasno zapustili zbor, ker so bili vezani predvsem na avtobusne prevoze.«

ANTON ZMAJIČ, skladiščnik v skladišču gotovih izdelkov: »Bil sem na dopustu, zato nisem bil na zboru delavcev. Res pa je, da ljudje niso več toliko zainteresirani, da bi hodili na sestanke ali zборе delavcev, ker se na njih več govo-

ri, kot se potem naredi. Na zборе pridejo delavci že na pripravljen, samo še roke dvignejo. Če kdo kaj reče ni prav, če pa je tiho, je spet narobe. Sicer pa zaradi tega ni večjih težav, če gre delovni organizaciji dobro in Beti gre dobro. Ni pa rečeno, da problemov zato sploh ni.«

IVAN BROZ, delavec pri kosmatilnem stroju v tozdu Metraža: »Na našem zboru delavcev je bilo ljudi dovolj, tudi informacije, ki smo jih želeli, smo dobili, tudi predolgi niso zbori. Delavce moti le to, da ne morejo več veliko spremeniti ali vplivati, ampak so le seznanjeni s tistim, kar je bilo že narejeno. Zato bi morali biti skozi vse leto bolj sproti informirani, kajti razumljivo je, da na koncu ni moč več kaj prida narediti za nazaj.«

MARICA FRANKOVIČ, šivilja v tozdu Konfekcija: »Ko imamo zbor delavcev, ustavimo delo, toda ko je ura 14., delavke prve izmene, ki so vezane na prevoz, odidejo domov, medtem ko zaposlene iz 2. izmene v glavnem takrat šele pridejo v službo oz. na zbor, čeprav bi morale priti že prej, kajti zbor imamo skupaj. Tako številne delavke ne slišijo vsega, kar povedo na zboru. Povedo pa marsikaj, tudi kar ni res. Marsikaj obljubijo, a potem ne izpolnijo. Tako so nam obljubili, da bo osnova osebnega dohodka 130 tisočakov, torej da se bo povečala za 15 odstotkov. Sedaj pa je naša osnova 670 tisoč din. Torej je mogoče le eno: ali se bo osnova povečala za skoraj 100 odstotkov ali pa ne bo tako visoka, kot so obljubili. Med delavci vlada nezaupanje. Ne vemo ali nam predpostavljene govori resnico ali ne. Raje pa bi slišali resnico, pa četudi ne bi bila tako rožnata.«

ZLATA KOVAČIČ

DARINKA PLUT

ANTON ZMAJIČ

IVAN BROZ

Delavci se svojih zborov ne udeležujejo radi. Je tam res čas izgubljen? Če pa že pridejo, so ponavadi diplomatsko tiho. Kaj pravite, zakaj? Se bo kdo upal javno odgovoriti?

Metlika, 27. marec 1987

OSEBNA OCENA: DA ALI NE?

Kdo bo dobil po riti, se vel

Ko predlog pride iz prave glave, hitro vidimo v njem odrešilno bilko. Hitro se navdušimo, običajno se tudi hitro ohladimo, ker ugotovimo pri sprejetem kup slabosti. Kaj pravzaprav želimo? Želimo najti takšno čarobno palčko, ki bi nas pognala na delo, če se mu izmikamo, takšno, ki bi nam rešila večino problemov v zvezi z delom, produktivnostjo, uspešnostjo in neuspešnostjo itd. Je ta čarobna palčka osebna ocena?

Tisti, ki smo dalj časa v Beti, se je še spominjamo. Da, imeli smo jo že. Imeli in opustili. In zakaj smo jo opustili? Zato, ker smo na vse način dokazovali, da je krivična. Mogoče je tudi bila, saj smo rekli, da bomo ocenjevali samo režijo — srednji kader. Vodje, šefi, direktorji so ostali izven nje, torej vedno neoporečni, brez napak, vedno uspešni. Ocenjeni pa smo bili v dveh razredih, tisti s plusi in tisti z minusi. Otroku, ki je priden, smo v starih časih rekli, »če ne boš priden, boš dobil po riti«. V službi pa je bilo takole: »Janez, če boš prigoval, boš dobil minus«. Tako je tudi bilo. Nekateri iz »opravičenih« razlogov niso dobili minusov. Končni izid je že znan.

Pravijo, da se zgodovina ne ponavlja... slišati pa je, da se bo.

Nekateri vodstveni ljudje se navdušujejo nad osebno oceno, ki jo imamo v TOZD Kodranka in volna na proizvodnih fazah, kjer je skupinska norma, rezultat oz. proizvodni učinek skupine pa je merljiv s kilogrami. Ne vemo pa, koliko je kateri od proizvodnih delavcev doprinesel k tej količini. Izdelali smo sistem, ki ga ima tudi Gorenjska predilnica Škofja loka, po katerem ocenjujemo sodelovanje delavcev v teh rezultatih.

Ocenjujemo torej količino dela posameznega delavca, kakovost dela in gospodarnost.

Opredeleitev kriterijev je: 1. delavec dela malo, 2. je povprečen, 3. zelo učinkovit — s tem ocenjujemo količino.

Za kakovost dela: 1. delo

opravlja površno, 2. delo opravlja dovolj kakovostno in vestno, 3. delo opravlja zelo kvalitetno in vestno.

In za gospodarnost: 1. gospodarnosti mu ni mar, 2. ima dober (normalen) odnos do gospodarnosti, 3. je zelo gospodaren.

ZBRANO IN NATANČNO — Predpriprava dela zahteva veliko pozornosti. V njej lahko delajo le skrbni, varčni in natančni ljudje, ki vse temeljito premislijo. Naš posnetek kaže dve taki delavki, ki sta se risanja lotili z vso zavzetostjo. Kot da bi hoteli s svojima obrazoma povedati, da je tudi tu še precej rezerv, in da se dohodek temeljne organizacije lahko tudi z njihovo pomočjo nekoliko poveča.

SPRETNE ROKE — Bralca z nekoliko boljšim vidom bo lahko na steni nad našimi delavkami v temeljni organizaciji združenega dela v Dobovi zagledal plakat. Na njem je znak rdečega križa in dva napisa: »Vsaka nepredvidnost povzroči nesrečo!« V tej naši temeljni organizaciji je več podobnih napisov, po svoje pa pripomorejo, da je nesreč pri delu malo. Toda — delavke s spretnimi rokami ne vedo za nesrečo. (Foto: G. R.)

Za vsako skupino dobi delavec po 1 točko. Točke na koncu seštejemo in razdelimo s 3, da dobimo povprečno oceno. Delavec je glede na povprečno oceno razvrščen po tabeli, iz katere izhajajo ocene od — 5 15.

Fond, iz katerega se črpajo sredstva za osebno oceno, se oblikuje iz sredstev te skupine na ta način, da se odstotje določen procent iz delovnega učinka in se potem na osnovi osebne ocene porazdeli med delavce, ki so ga ustvarili.

In kdo je tisti, ki ocenjuje? Imamo več ocenjevalcev, na nekaterih fazah 5, drugje pa tudi manj. To so obratovodje in predelavci. Glede na število ocenjevalcev smatramo, da je ocena objektivna. Saj ocenjevalci v toku ocenjevanja ne vedo drug za drugega, na koncu pa, ko primerjajo ocene, se takoj vidi, da nekdo izstopa.

Oceno mora utemeljiti, oziroma največkrat popraviti na nivo ostalih ocenjevalcev. Torej objektivno in pošteno.

S to osebno oceno smo dosegli, da se le ločijo dobri delavci od slabih. Največji problem pa je v tem, da ima vsak sebe za dobrega in ne more in noče razumeti, da ga sredina, kjer dela, drugače ocenjuje, da je njegov prispevek skozi ocenjevalcev takšen in nič drugačen. Teško je reči, da se je 5 ljudi v oceni zmotilo.

So delavci, ki jih ocenjujemo, zadovoljni z oceno? Ne. Slabi ne želijo ocene, da lažje hodijo okrog. Dobri pa bi rajši, da ni ocene, ker jih slabi zafrkavajo, zavidajo jim boljši osebni dohodek itd. Dilema torej ostane: osebna ocena: da ali ne!

Na osnovi površnih informacij, da je osebna ocena pri nas zelo uspešna, se nekateri vodstveni delavci v DO nagibljajo k temu, da bi uvedli osebno oceno po tem vzoru z določenimi korekturami za vse delavce v BETI. Torej kaže, da se bo zgodovina ponovila.

Kdo bo dobil po riti, se že ve!

Jure Matekovič

Želimo najti čarobno paličico, ki bi povzročila, da bi vsi bolje delali. Je ta čarobna palčka osebna ocena? Nekoč smo s podobnimi sistemi že poizkušali. Zgodovina se ponavlja!

S SINDIKALNE KONFERENCE

Delo v minulem letu in zastavljeni načrti

Marsikdo še ne ve, kako je sindikat v naši delovni organizaciji organiziran. Pa poglejmo: vsaka osnovna organizacija je preko svojega izvršnega odbora povezana z drugimi v sindikalno konferenco, ki pa ima tudi svoje predsedstvo. Delo same konference pa je odvisno predvsem od članstva, njegovih spodbud in aktivnosti.

Problemi, ki se pojavljajo v eni osnovni organizaciji, so gotovo tudi problemi drugih organizacij, zato jih ne gre obravnavati ločeno, pač pa najaktualnejše probleme izpostaviti in tu zastaviti vse moči za iskanje primernih rešitev.

V letu 1986 smo uspešno izpeljali najprej priprave, kasneje pa še volitve delegatov v samoupravne organe, skupščine SIS in DPS. Razpravljali smo tudi o kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Organizirali smo 19. tekstilijado v kegljanju, in bili njen pokrovitelj. Udeleženci so bili zelo zadovoljni z organizacijo, naše ekipe pa z uvrstitvijo.

V juniju nas je obiskala delegacija sindikalne organizacije iz italijanske beneške pokrajine, skupaj s predstavnikom republiške sindikalne konference tov. **Mihom Ravnikom**. Zmenjali smo mnenja o vlogi in organizaciji sindikata v naši republiki in OZD ter Italiji.

Poskrbeli smo tudi za ozimnico. Čeprav se ob tem običajno nasmehnemo, v sedanjih

razmerah tudi tega ne gre zanemariti.

Nekoliko manj smo se vključevali v sistem družbenekonomskega odnosa, občasno pa smo pozabili tudi na nekatere dogovorjene aktivnosti. Ocenimo pa lahko, da standard delavcem ni padal, saj so se osebni dohodki gibali nad inflacijo.

Z željo, da bi to nadaljevali, oziroma dosegali tudi v tekočem letu, se zavzemamo za ukrepe, s pomočjo katerih se bo nekoliko povečevala produktivnost dela ter kakovost končnih proizvodov in storitev.

Zmanjševati moramo tudi stroške poslovanja, ki ne vodijo k boljšim proizvodnim rezultatom, sistem nagrajevanja pa dograjevati tako, da bodo bolje plačani tisti, ki več in bolje delajo. Z vsemi oblikami in ukrepi se bomo še naprej zavzemali za pregon vseh oblik pridobivanja finančnih in materialnih sredstev, ki ne izhajajo iz dela. Ugotovljamo sicer, da v delovni organizaciji trenutno nimamo perečih problemov slabega materialnega in socialnega položaja, v porastu pa je število delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo in invalidnostjo. Zato moramo v letu 1987 več pozornosti posvetiti tem kategorijam delavcev, izvršni odbori pa bodo proučili sistem, kako in koga pošiljati na topliško zdravljenje.

Vse več znanja in pozornosti je potrebno posvečati humaniziranju delovnih pogojev, podpiramo pa tudi akcijo za priznanje beneficirane delovne dobe za nekatera dela in naloge v tekstilni industriji.

Ponovno pa apel in želja: le red in disciplina vseh nas vodita k boljšim delovnim rezultatom, večjemu dohodku in osebni dohodku, zato bolj kot kdaj prej upoštevajmo to tudi v letu 1987, ki bo vse prej kot lahko.

V. M.

V vrtincu smoga — bomo dobili društvo nekadilcev?

Vprašanje, kako preprečiti in omejevati kajenje, je v zadnjem času s pozivom predsedstva republiške konference SZDL Slovenije dobilo nove razsežnosti. Dosedanja občasna dejavnost predvsem organizacij Rdečega križa, odborov za varstvo okolja in društev nekadilcev, je bolj zaživela, saj je prisotna drugačna družbena klima, ki je bila doslej bolj naklonjena kajenju.

Prepričevanje in omejevanje kajenja je dolgotrajen proces, ki zahteva stalno in usklajeno dejavnost v vseh okoljih in na vseh ravneh.

Kajenja ne bomo uspeli zmanjšati le z zakonsko prisilo. Potrebna je najširša družbena dejavnost, zlasti v smeri osveščanja in vzgoje. Tudi številni naši občani, ki so vstopili v prvo slovensko društvo nekadilcev v Šiški, so končno ugotovili, da je kajenje zares škodljivo.

Takšno množično osveščanje je spodbudilo tudi delegate v Skupščini SR Slovenije, da sprejmejo priporočila in predpise republike, občin, samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij ter društev, da bi zavrli razvado kajenja med prebivalstvom, posebno med mladino in postopno ustvarili ustrežnejši družbeni odnos do problema-

tike kajenja, kot je sedaj. Poudarili pa so, da morajo samoupravni organi in organizacije sprejeti ustrezne samoupravne akte na svojem področju, posebno v OZD, zdravstvenih ustanovah, šolah v zvezi s kajenjem pri delu ob spoštovanju Zakona o varstvu pri delu. Poseben odbor, ki je utemeljil družbeno pobudo o preprečevanju kajenja, je posebej opozoril, da morajo na vseh zavojčkih tobačnih izdelkov označiti vsebino katrana in nikotina in opozoriti na škodljivost za zdravje ter obdavčiti vse izdelke tobaka in kršitelje kaznovati. Akcija je v polnem zamahu, saj so stališča republiške konference SZDL upoštevali v vseh organih in organizacijah.

Morda je prav takšna oblika sprejemanja družbene klime, zavedajoč se vseh posledic kajenja bolj sprejemljiva, kot je zakonska prisila o prepovedi kajenja, kot jo pripravljajo v nekaterih drugih republikah in pokrajinah naše domovine.

Ob spoznanju, da je cigaretni dim povzročitelj najbolj zahrbtnih bolezni, bi se moral ob nespornih dokazih škodljivosti kajenja zavedati odgovornosti vsak zdravstveno prosvetljen občan, pa bi bilo veliko manj zakajenih prostorov, v katerih se združujejo ljudje, bolj čiste bi bile avtobusne postaje, bolj srečni in ustvarjalni bi bili delovni ljudje in občani.

In kako je pri nas, v Beti? Bolj ali manj predvsem nekadilci ugotovljamo, da smo do te grde razvade še vse preveč strpni. Zato vabim vse somišljenike (predvsem pa učitelje in profesorje na šoli), naj razmislijo o ustanovitvi nekakšnega belokranjskega društva nekadilcev. Le to bi s pomočjo zagriženih organizatorjev lahko veliko prispevalo pri vzgoji mladega rodu, pa tudi pri »prevzgoji« nekaterih. Kajti življenje v vrtincu smoga je vse bolj neznosno, predvsem pa ob dejstvu, da iz dneva v dan živimo nezdravo življenje.

D. R.

Težave, ki se pojavijo v eni osnovni organizaciji, so gotovo tudi težave vseh ostalih organizacij, zato jih ne smemo obravnavati ločeno, pač pa zagotoviti vse moči in jih rešiti!

Metlika, 27. marec 1987

PRED DISCIPLINSKO KOMISIJO, 2. del:

»Pa tudi obrtnica me snubil!«

Kršilka: Jaz da bi ponarejala delovne naloge, a? Še kaj si bo kdo izmislil in mi pripisal.

Ničesar ne priznam, ne, samo tisto, kar mi dokažete. Tudi nisem jaz pokvarila stroja, pač pa se je pokvaril sam, kaj se ne bi, saj je še iz časov Marije Terezije. Sicer se pa ne mislim nič zagovarjati, saj nisem nič kriva.«

Prva priča, obračunovalka:

»Da, jaz sem odgovorna za obračun delovnih nalogov. Najprej sem posumila, da je nekaj narobe, ko sem opazila ponarejene številke. Potem sem šla preverjat količino izdelkov iz predhodne faze in ugotovila, da so se pri kršilki večkrat pojavile večje količine kot pa na predhodni fazi. To pomeni, da si je kršilka napisala na delovni nalog več izdelkov, kot jih je naredila, in sicer z namenom, da bi preslepila obračunovalko in na ta način več zaslužila.«

Kršilka: »Kaj pravim na to? To bi mi lahko kdo podtaknil, vendar priznam! Sama sem to storila. Nisem in nisem mogla doseči norme na tem artiklu, pa sem si na ta način hotela vsaj malo popraviti zaslužek.

Veste, to je tako slab material, same luknje, vse se trga, nikamor ne gre. Kaj pa druge delavke, pravite? Ja, delajo vsaka po svoje, kaj pa hočejo. Ne, ni mi žal, da sem to naredila,

poskusila sem pač, pa mi ni uspelo.«

Druga priča, mojster mehanik: »Poškodba na stroju je mehanske narave. Nastala je z nasilnim vdorom kovinskega tujka v glavo pogonskega motorja, v tem primeru kovinskega gumba. Po mojem prepričanju do poškodbe ne bi smelo priti, ker je glava moto-

rja zavarovana tako, da do nje ne more prodreti niti malo debelejši prah, kaj šele gumb.

Nekdo je pač moral dvigniti varovalni pokrov motorja in vanj vsuti več kovinskih gumbov, saj se spomnim, da jih je bilo še nekaj raztresenih tam okoli. Nato je zaprl pokrov in nato pognal motor. Eden od

gumbov je zašel med zobnike in poškodba je bila tu. Osi, ki se je pri tem zlomila, na našem tržišču ni, ker pa vemo, kako je danes z uvozom rezervnih delov, smo jo dali izstružiti nekemu zasebnemu obrtniku.«

Kršilka: »To bi se vse lahko tako zgodilo. Vendar, kdo pa trdi, da sem to storila prav jaz, lahko mi je to kdo podtaknil? Ko sem prišla z malice, je bil stroj že pokvarjen.«

Tretja priča, mojstrica: »Spomnim se, da je kršilka tisti dan res šivala okrasne kovinske gumbe na jogginge. To je samo ona delala ves teden. Spomnim se tudi, da se je tistega dne nekam dolgo obotavljala okrog stroja, preden je šla na malico, čeprav je drugače med prvimi. Ko pa je prišla z malice, mi je javila, da je stroj pokvarjen. O tem sem obvestila mehanike.«

Četrta priča, mehanik: »Me ni je kršilka naslednjega dne dala v popravilo svoje škarje, ki so imele konico nekam močno ukrivljeno. Zdelo se mi je, kakor da bi z njimi nekdo nekaj na silo odpiral. Da, lahko bi s temi škarjami na silo dvignila pokrov motorja, vendar takrat česa takega nisem posumil, vse dokler me ni šef opozoril na okvaro na tistem stroju.«

Kršilka: »Nazadnje boste še čistilko zaslišali. Pokvarila sem stroj, da. Saj sem rekla, da priznam le tisto, kar se mi bo dokazalo. Cel teden sem že šivala tiste gumbe, pa mi jih je bilo že dovolj. Ko pa sem prosila vodjo proizvodnje, naj me prestavi na drugo delo, je rekel, naj bom srečna, da imam vsaj kaj delati. Tega stroja sem imela zadosti, zato sem to storila. Kaj boste naredili z mano? Kar hočete! Če me vržete ven, bom že našla kako delo, saj vsak ve, da sem bila dobra delavka, pa tudi neka obrtnica me že dalj časa snubi, tako, da to ni največji problem.«

BRANKO MATKOVIČ

GOSTOLJUBNA BETI — Naš tozd Konfekcija v Črnomlju dobro sodeluje s krajevno skupnostjo, v kateri je tovarna, pa tudi s tamkajšnjimi družbenopolitičnimi organizacijami. Tako je že večkrat odstopila svoje prostore za prireditve ob različnih priložnostih in vedno so jo pohvalili kot dobro gostiteljico. Takšna se je izkazala tudi ob nedavnem sprejemu novih članov iz vse črnomaljske občine v Zvezo komunistov. Na fotografiji: predsednik OK ZKS Črnomelj Milan Krajnc (na levi) izroča partijsko izkaznico enemu od novosprejetih komunistov v naši tovarniški jedilnici v Črnomlju. (Foto: B. M.)

Člani disciplinske komisije: »Delo v taki komisiji je težko. Smo med nakovalom in kladivom, odloča poštenost. Pogrešamo pomoč, nasvet, opozorila, včasih prekrškom nismo dorasli!«

ČASI SE LE SPREMINJAJO:

Vprašanja, ki terjajo odgovor.

Od 25. 2. do 3. 3. 1987 smo imeli zbere delavcev, ki so bili večinoma dobro obiskani. Nad udeležbo delavcev iz DSSS se je začudil sam direktor Štimac. Vendar pustimo to.

Ta trenutek se nam zdijo pomembnejša vprašanja, ki so bila postavljena na zborih. Širši kolegij je odločil, da mora dobiti vsako vprašanje tudi odgovor: nekaj bo ustnih, več preko Novic in vezila. Tako je prav. V preteklosti se je vse prepogosto dogajalo, da so bili postavljena nekatera vprašanja v prazno.

Nič čudnega ni, če je tak odnos peljal v ravnodušnost in nezaupanje. Stvari se premikajo na bolje.

Za danes smo se odločili objaviti vprašanja, postavljena v različnih TOZD.

TOZD Kodranka in volna:

— okolico pred skladiščem got. preje je potrebno urediti,
— stanovanjska sredstva se delijo prepozno,

— več pozornosti je potrebno posvetiti bolnim in starejšim delavcem-invalidom. Proučiti je potrebno obliko in način realizacije predloga

TOZD METRAŽA:

— Pogoje dela v pletilnici je potrebno poučiti in ustrezno vključiti v sistem nagrajevanje,
— odnos nagrajevanja strojna šivilja — pletilec po mnenju pletilec ni pravičen

Konfekcija Metlika:

— klimatske naprave v TOZD je nujno popraviti, saj bo v letnih mesecih delo v proizvodnji nevezdržno,

— delo lanserk na traku kopalnik in traku joggingov je različno, zato mora biti različen tudi OD,

— osebna ocena režijskih delavcev je nujna,

— kvaliteta lycra je v zadnjem času tako slaba, da onemogoča normalno delo v krojilnici, kdo je odgovoren za takšno stanje,

— v krojilnici so zaloge skrojjenih komadov prevelike
— plan minut ni izdelan,

— po možnosti organizirati prevoz delavcev z Grabrovca in Božakovega,

— razlika med OD delavke, ki doseže 100% normo, in delavko, ki doseže npr. 120%, je premajhna.

TOZD Konfekcija Črnomelj:

— dnevi dopusta so med najmanjšimi, pregledati oz. analizirati dopust v sorodnih in ostalih OZD v občini in regiji ter poiskati ustrezno rešitev,
— pojavlja se preveč odpadna paspula,

— rezervne dela (noži) za šivalne stroje ipd., je nujno pravočasno nabavljati, sicer je proizvodni proces moten,

ČESTITKA

Na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju je pred kratkim diplomiral Zvone Kambič, učitelj Srednje šole tekstilne usmeritve. Študij je končal iz dela. K uspehu mu iskreno čestitajo njegovi sodelavci

ZAHVALA

Lepo se zahvaljujem za lepo darilo, in sicer Rdečemu križu. Prav tako lepa hvala tovarišicama Anici Videtič in Cvetki Bekelja za obisk na domu.

Vsem pa želim srečo in vse drugo v novem letu.

Jožefa Horvat

MED PŠENICO IN KLASJEM: HVALA ZA POMOČ

Zahvaljujem se vodstvu delovne organizacije Komet, članom delavskega sveta za razumevanje ter denarno pomoč pri izdaji moje pesniške zbirke.

Največjo zahvalo pa dolgujem Toniju Gašperiču za vsestransko pomoč in prizadevanje, da je vse skupaj privedel do uresničitve in izida.

Hvala tudi Jušu Mihelčiču za njegove ilustracije.

Vsem najlepša hvala!

ALENKA MEŽNARŠIČ

— klimatske naprave v TOZD je potrebno narediti učinkovite,

— osnovne postavke na primeren način mesečno objavljati

TOZD Konfekcija Mirna peč:

— delovne halje naj se nabavijo za vse strojne šivilje,
— dopust ob krvodajalski akciji je premajhen.

TOZD Konfekcija Dobova:

— ni bilo pripomb

TOZD Konfekcija Žakanje:

— vlak proti Ozlju ima v večernih urah prepozen odhod ob 22.45 uri. Predlagati ŽTP, da spremeni vozni red,

— proučiti je treba sistem obračuna solidarnosti v Žakanju,

— zbrana stanovanjska sredstva (6% od OD) naj se, če je možno, razdelijo v TOZD (če se ne odvajajo v ozaljski SIS)

— 1 dan bodo delali za Knin (potres)

DSSS:

— pretok informacij med strokovnimi službami oz. kompetentnimi osebami med TOZD (zlasti Metraža) in pristojnimi službami oz. enotami v DSSS je prepočasen
— dela v TS niso pravilno ocenjena na osnovi pojasnitve, ki je podana v prejšnji alineji, se rešujejo.

Predstavnštvo Ljubljana:

— izpostavljen je bil problem težavnega dela na starih šivalnih strojih,

— prikrojevalke potrebujejo nove krojaške škarje

— vzorčne šivilje prosijo za nove bolj udobne in stabilnejše stole

— starejšim delavkam bi bilo nujno finančno pomagati pri topliškem zdravljenju,

— začeto investicijo toplotnega ogrevanja bi bilo potrebno dokončati, saj so prisotne nenehne težave pri dobavi kurilnega olja,

— mojster šivalnice ima 1 rang nižje ocenjeni OD kot mojster šivalnice v Konfekciji Metlika.

Odšli:

iz DSSS — Branko Jamrošič, Anton Kočevar.

iz TOZD Žakanje (poslovna enota Krstinja):

Katica Vukovič, Dubravka Pavlič, Milka Žugečič.

Prišli

v DSSS — Marija

Kočevar, Boris Bahorič (iz JLA), Marjanca Vukšinič, Tatjana Jakša, Anica Nemanič.

v Metražo — Anica Kočevar, Jure Vrbas, Slavko Kožar.

v TOZD Žakanje (poslovna enota Krstinja): Milič Bjelimek,

Vlado Mačešič, Jelena Kosič, Nada Opačič, Zorka Perič,

Gordana Rašič, Biljana Sekič, Mirjana Sekič, Ljuba Škorič,

Mila Vučkovič, Mirjana Knežević, Enisa Bajramović.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta Stjepana Matešiča se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD konfekcija Metlika za podarjeno cvetje, sodelavkam pa za denarno pomoč in izraze sožalja.

Žalujoča hčerka Marica Zvonarič z družino

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta in moža Antona Pezdirc iz Metlike se iskreno zahvaljujemo OOS, sodelavkam in sodelavcem za podarjeno cvetje in izrečene besede sožalja. Hvala vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči:
hčerka Jožica Ribarič
in žena Ivanka Pezdirc

OBISK PRI NAŠIH DELAVKAH V DOBOVI

Pomanjkanje prostorov, več štipendij, boljši osebni dohodki

Delavke naše temeljne organizacije iz Dobove se le poredkoma znajdejo v našem glasilu. Vzrokov za to je seveda več, delno pa morda tudi po svoji krivdi, saj zaradi skromnosti ali morda česa drugega, tudi same dosti ne poročajo o dogodkih v njihovi sredini, o delu, uspehih, pa tudi o težavah in problemih iz njihove sredine. Pa dekleta in žene iz dobovske šivalnice le niso tako tiha. O tem se je prepričal tudi naš sodelavec, ki jih je pred kratkim obiskal in se z nekaterimi malce pogovoril.

Da pa ne bi kdo mislil, da tu delajo le ženske, je pobaral tudi enega od redkih predstavnikov močnejšega spola, seveda pa tudi direktorja tega kolektiva.

Marija Šoštarič: »V Beti delam že 16. leto, prej pa sem bila zaposlena v Čateških Toplicah. Vsak dan se vozim na delo s tremi sodelavkami in to z osebnimi avtomobili. Doma sem namreč iz Drenja v soses-

dnji Hrvaški. Sama nimam izpita, ker pa imamo doma avto, ga pač dam svojim kolegicam, da ga peljejo, ko pride vrsta na mene. Tako je, mislim, najbolj pošteno. Malce bi morala potožiti čez šivalne stroje, ki znajo včasih ponagajati, pa tudi za doseganje norm se moramo pošteno potruditi. Upam, da bo mojima dvema hčerkama, ki še obiskujeta osnovno šolo, dosti lažje, saj je tudi meni, če pomislim, kako smo delali včasih.«

Marija Večerič: »Sem Dobovčanka in že 21 let v Beti. Pogoji za delo so zdaj bistveno boljši, tudi stroji sodobnejši, urejeno imamo prehrano med delom, so pa zato norme nekoliko višje. Za nas starejše je to kar malce težje, vidim pa, da mladim to ne dela preglavic. V tem mandatnem obdobju sem namreč predsednik kadrovske komisije v tozdu in v tem času smo sprejeli že šest delavk, v glavnem so to naše štipendistke, ki so končale tekstilno šolo v Sevnici. Ugotovljamo, da so se zelo hitro vklopile v naš kolektiv in že dobro in pridno delajo. V tozdu se dobro razumemo in če bi bili še osebni dohodki nekoliko višji, bi bilo sploh vse v redu.«

Katica Rajter: »Stanujem v Šenkovcu, to je dobrih štiri kilometre stran od Dobove, na hrvaški strani. Iz tega kraja in okolice nas je v Beti zaposlenih okoli deset delavk. V glavnem se vozimo s kolesi, pozimi, ko je mraz le prehud, pa pešočimo, saj nimamo nobenih avtobusnih povezav z Dobovo. Tako že 12 let. V Beti je zaposlen

tudi moj mož, zadnja tri leta pa tudi hčerka, in če bi bil zaposlen še sin, bi bila tu kar cela družina. Sicer pa nismo v isti izmeni, tako da se le poredko vidimo. Na kolo se človek kar navadi, seveda bi bilo z avtobusom udobneje in vsaj ob slabem vremenu tudi bolj zdravo. Moje delo je namreč precej naporno, saj opravljam pakiranje gotovih izdelkov in sem vseh osem ur na nogah in to več ali manj na istem mestu. Z delom samim sem kar zadovoljna, z osebnim dohodkom pa malo manj. A če je človek skromen, se da preživeti.«

Meri Vučajnik: »Sem med mlajšimi v tem kolektivu, saj sem tu šele dobre tri leta. Doma sem iz Rigonc, to je dva kilometra iz Dobove. Končala sem tekstilno šolo v Zagrebu, se potem zaposlila v Dekorlesu, ki je šel v stečaj, potem bila na tekstilni šoli v Sevnici, zdaj pa sem končno tu in opravljam delo, za katerega sem se v šoli usposobila. Delo »tehnologa — analitika časa« je zelo zahtevno in naj povem, da je naša temeljna organizacija edina, ki ima svojega delavca za to delo. Dela je seveda

vedno dovolj, včasih celo preveč, saj so zahteve trga vse večje, tako po količinah, kot po kvaliteti. Še posebej se zahteva kvalitetno opravljeno delo za naše tuje partnerje. Kljub temu, da se delavke pritožujejo čez višino norme, jo v povprečju presegajo vsak mesec kar za 20 do 30 odstotkov. Pogoji za delo so dobri, morda bi bilo potrebno le nekatere starejše stroje zamenjati z novimi, sodobnejšimi. Pri nas, podobno kot tudi v drugih tozdih in firmah, skrbimo tudi za tiste delavke, ki so tik pred upokojitvijo, in sicer s tem, da jim pet let prej znižamo norme, saj bi jih drugače le s težavo dosegale. Mislim, da je tako prav, saj so te delavke že veliko prispevale za naš kolektiv in slej ko prej bomo tudi me mlajše prišle na njihovo mesto.«

Lidija Jakovina: »V Beti sem se zaposlila pred petimi leti, ko sem bila stara petnajst let. To je moja prva zaposlitev in verjetno bom tu tudi ostala,

Želje ob dnevu žena

Obisk med delavkami temeljne organizacije iz Dobove je bil opravljen v drugi polovici februarja. Zato smo delavke ob tej priložnosti povprašali tudi to, kaj si želijo ob bližnjem prazniku Dnevu žena. Žal je bilo zaradi tega praznika potrebno oddati ves material za 8. marčevsko številko. Tiskarji so bili pač polno zasedeni, tako da zbir želja, ki so nam jih zaupale dobovske konfekarke, objavljamo šele zdaj. Upamo, da so se jim kljub temu izpolnile, če ne, se jim bodo pa v kratkem, prav gotovo.

In kaj so si zaželele?

Marija Večerič si je zaželela, da bi norme ostale takšne kot so zdaj, osebni dohodki pa naj bi se dvignili. **Marija Šoštarič** je povedala, da bo tako kot običajno praznovala kar doma, svojih želja pa nam ni hotela zaupati, le to je dejala, da si ob 8. marcu želi le malo boljše malico, da se bo vedelo, da je res praznik. **Meri Vučajnik** si je nesebično zaželela, da bi letos spet imeli proslavo v kulturnem domu, in sicer za vse ženske iz krajevne skupnosti, program pa naj bi izvedli najmlajši iz dobovske osnovne šole. **Lidija Jakovina** nam je zaupala, da ji 8. marec res veliko pomeni, hotela pa ga je preživeti s prijateljicami v Čateških Toplicah. **Pavla Poček** ni hotela reči nič konkretnega, le to, da si želi nekakšno darilo. Tisti, ki naj bi ji ga prinesel, je verjetno že vedel, kaj naj bi to bilo. **Katica Rajter** pa si je zaželela, da bi bil mir na svetu in da bi bili njeni otroci srečni in zdravi.

Mi pa njej in njenim kolegicam želimo, da bi čimprej začel voziti avtobus do Dobove, in da jim ne bi bilo treba več pešočiti oziroma kolesariti.

Verjetno bi bilo želja še veliko. Vsaka si prav gotovo ob tem prazniku nekaj želi. Zato še enkrat upamo, da so se našim delavkam te in tudi druge želje že izpolnile, ostale, pa da bi se jim čimprej, vsekakor pa prej kot čez leto dni.

G. R.

OBISK PRI NAŠIH DEKLETIH V DOBOVI

čepprav je delo naporno, norme pa težko dosegljive. S sodelavkami se dobro razumem, privadila sem se tudi na izmensko delo, v Dobovo pa se iz Sel pri Dobovi vozim kar s kolesom, pozimi pa z avtobusom. Sem samska, o poroki zaenkrat še ne razmišljam, saj je za to še čas. Sicer pa sem precej

obremenjena s tem, da sem delegatka v delavskem svetu tozda, aktivna pa sem tudi v mladinski organizaciji. Naš tozdz zelo dobro sodeluje s krajevno skupnostjo Dobova, mislim pa, da je tudi v drugih dobovskih kolektivih tako. Prav gotovo je to samo za pozdravit, saj se da tako marsikatera akcija lažje izpeljati, predvsem pa hitreje.«

Pavla Poček: »Sem iz Moste-ca, v Beti pa delam že celih 23 let. Zdaj delam v krojilnici, in sicer na tračni žagi. Kot vidite, imam prste še vse cele, seveda pa je to delo zelo naporno, saj vseskozi stojimo, samo delo pa zahteva veliko pozornosti, natančnosti in zbranosti, saj bi sicer lahko naredili veliko škode. Malce nas tare pomanjkanje prostora v krojilnici, drugače pa je kar v redu in smo zadovoljne. Tu nas dela 11, v dveh izmenah namreč. Na žagi delam že deveto leto in mi je to delo všeč, vprašanje pa je, kako dolgo ga bom še lahko opravljala, saj, kot sem že povedala, zahteva veliko koncentracije in zbranosti.«

Bojan Radanovič: »Sem eden redkih predstavnikov moškega spola v našem tozdu. Sprva je bilo malce nerodno, ker sem prišel v povsem ženski kolektiv, zdaj, po dveh letih, pa sem se že privadil. Delam kot vzdrževalec strojev in naprav, po poklicu pa sem izučen finomehanik. Delo je zani-

mivo, pestro, večino popravil opravimo kar sami, če pa je okvara le prevelika in prezah-tevna, stroj pošljemo v našo delavnico v Metliko. Poleg popravil skrbimo še za vzdrže-

vanje vseh teh strojev, saj bi sicer prihajalo še do večjih okvar in zastojev. Z rezervnimi deli zaenkrat ni težav. S popravili se ukvarjam tudi v svojem prostem času, saj me sosedje kar naprej prosijo, če jim popravim ali vsaj pregledam njihove šivalne stroje. Aktiven sem tudi v mladinski organizaciji v tozdu in v krajevni skupnosti, pa tudi v Malem Obrežju, odkoder sem doma. Pred časom sem se vrnil iz služenja vojaškega roka in verjetno bom spet začel igrati roket. Sem še neoženjen, čepprav mi priložnosti za poroko ne manjka. Za ta korak je vedno prezgodaj, tako mi vsaj pravijo moji starejši kolegi.«

Pomanjkanje prostorov, več štipendij, boljši osebni dohodki

Slavko Vujasinovič: »Mislim, da bi kot direktor tozda v Dobovi lahko veliko povedal, sicer pa bi bilo morda bolje, da damo več besed našim delavkam. Na kratko bi lahko rekel, da smo preteklo leto dobro poslovali, dosegli plane in to kljub dokaj neugodnim pogojem gospodarjenja. 166 delavcev, v glavnem žensk, je lani kar 80% proizvodnih kapacitet namenilo za izvozne obveznosti, to so programi za dojenčke in za prosti čas, vse pa za zahodnonemškega partnerja, ki ima zelo zahteven program in za svoje izdelke zahteva visoko kvaliteto. Seveda smo te obveznosti v celoti

izpolnili, ostalo pa smo naredili za jugoslovanski trg. Še vedno nas tare pomanjkanje nekaterih prostorov, vendar letos ne bomo nič vlagali v zidove, ampak samo v obnovo strojne opreme. Seveda pa bomo še naprej štipendirali, saj je treba kolektiv stalno pomlajevati, kljub temu, da pri nas ni veliko fluktuacije delavcev. Upam in želim, da bi letos vsaj tako dobro poslovali kot smo lani in da bomo na podlagi naših rezultatov le uspeli dvigniti naše osebne dohodke, saj je znano, da smo konfekarji med najslabše plačanimi pri nas, kljub temu, da večino proizvodnje izvozimo in to na konvertibilno tržišče.«

R. G.

Metlika, 27. marec 1987

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta JOSIPA FERENCA se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD metraža in sodelavcem TOZD metraža za podarjena venca, izraze sožalij in denarno pomoč. Hvala vsem, ki so sočustvovali z nami.

Sin Jure z družino

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moje drage mame Ane Šoštaric se zahvaljujem sodelavcem vzorčnega oddelka in konfekcije Beti Metlika za podarjeno cvetje, izraze sožalja ter denarno pomoč.

Žalujoča hčerka Katarina Majhan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta Stjepana Matešiča se iskreno zahvaljujem Osnovni organizaciji sindikata TOZD konfekcija Metlika za podarjeni venec, sodelavkam za denarno pomoč in izraze sožalja.

Žalujoča hčerka Marica Zvonarič z družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi dragega brata Silva Dražumeriča se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Beti za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in za spremstvo na njegovi prerani zadnji poti.

Vlado in Stane Dražumerič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata Mije Crniča iz Karlovca se iskreno zahvaljujem sodelavcem za podarjeno cvetje in izrečene besede sožalja.

Žalujoča sestra Milka Bahorič

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi mojega dragega moža in očeta Nikole Radmana iz Mišinc se najlepše zahvaljujem njegovim sodelavcem iz skladišča gotovih izdelkov za podarjeni venec in denarno pomoč, sodelavkam iz TOZD Žakanje za podarjeno cvetje in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujem sinovim sodelavcem iz TOZD Kodranka za podarjeno cvetje ter OOS za venec.

Hvala vsem, ki ste sočustvovali z mano, mi kakor koli pomagali in mojega moža pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Dragica Radman, sinova Ivica in Tonček

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje predrage žene Anice Muc iz Gorenje Lokvice 19 se iskreno zahvaljujem njenim sodelavkam in sodelavcem iz TOZD kodranka in volna za podarjeno cvetje in vence, kakor tudi za sočustvovanje in spremstvo na zadnji poti. Hvala za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči mož Tine s sinčkom Bojanom

ZAHVALA

Za vso pozornost, darovano cvetje, sveče in izrečeno sožalje v mojih težkih trenutkih ob boleči izgubi nad vse dragega mi očeta FRANCA PAVLINIČA, se pristrčno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD Metraža in vsem sodelavcem. HVALA vsem za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča hčerka Pavli

LEPI POZDRAVI
SANDE DUBRAVČIČ

WINTER UNIVERSIADE '87 - CZECHOSLOVAKIA OFFICIAL EMBLEM AND MASCOT

Zahvaljujuči Vama i „Beti“ blistam i na ovoj Univerziadi. Kreatorke su se ponovno, po ne znam koj put istakle i uršile me među najbolje obuene klizačice. Hvala Vam još jednom na svemu i mnogobrojnim podrškama, a poslovnih uspeha. Hvala, Beti od velikog dužnika Sande Dubravčić

Printed in Czechoslovakia by Grafobal Skalica

tovarni „Beti“

Tovarna

„BETI“

-za Toniza Gašpariča
68 330 METLIKA

Yugoslavia

LEPI POZDRAVI SANDE DUBRAVČIČ — Včasih dobimo tudi kakšno pohvalo. Tole nam je poslala Sanda Dubravčić. Le kdo v Beti ne pozna te jugoslovanske najboljše umetnostne drsalke, ki je ob tem, kar je, ostala skromna, se pravi prava športnica za zgled. Sanda je svojo razglednico poslala z zimske univerziade, ki je bila letos na Češkoslovaškem. Na hrbtno stran pa je zapisala: »Zaradi VAS (Toni Gašperič) in zaradi »BETI«, blestim tudi na tej univerziadi. Kreatorke so se znova, kot tolikokrat poprej, izkazale, in bila sem med najbolje opremljenimi in oblečenimi drsalkami. Še enkrat se Vam zahvaljujem, obenem pa Vam pošiljam veliko lepih pozdravov, tovarni BETI pa želim veliko poslovnih uspehov. Vaš velik dolžnik — Sanda Dubravčić.

LEPI POZDRAVI
SANDE DUBRAVČIČ

SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

OBVEZNO PREBERITE

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita se organizirata in gradita na podlagi temeljev sistema splošne ljudske obrambe, določenih z zveznim zakonom o splošni ljudski obrambi in na podlagi tega zakona kot neločljivi del socialistične samoupravne družbene ureditve za primer naravnih in drugih nesreč ali izrednih razmer, za varstvo samoupravnih in drugih pravic ter svoboščin človeka in občana, družbenega in osebnega premoženja ter za odpravljanje in preprečevanje sovražnih in družbeno škodljivih pojavov in dejanj.

Poleg omenjenega pa je skrb za varstvo in obrambo SRS in SFRJ nedotakljiva in neodtujiva pravica ter najvišje dolžnost in čast vseh delovnih ljudi in občanov.

Pri uresničevanju splošne ljudske obrambe imajo delovni ljudje in občani naslednje pravice in dolžnosti:

1. vojaško dolžnost, ki jo izvršujejo v JLA, v TO, v organih za notranje zadeve, v enotah za zveze DPS, med vojno pa tudi posamično, če se ne morejo pridružiti enotam oboroženih sil

2. delovno dolžnost, ki jo izvršujejo v TOZD in drugih OZD, KS, SIS, itd,

3. dolžnost delovati v CZ ter izvajati ukrepe osebne in vzajemne zaščite in druge ukrepe CZ

4. dolžnost delovati v službi za opazovanje in obveščanje

5. dolžnost usposabljanja se za splošno ljudsko obrambo

6. materialno dolžnost, ki jo izvršujejo z dajanjem določenih sredstev oboroženim silam, NZ, CZ, službi za OIO,

organom za notranje zadeve ter drugim organom DPS in OZD, ki so posebnega pomena za SLO.

Pri uresničevanju družbene samozaščite imajo delovni ljudje in občani zlasti pravico in dolžnost:

— da se seznanijo z vsebino, metodami in oblikami sovražnega in družbeno škodljivega delovanja in v skladu s tem določajo in izvajajo ukrepe za varnost svoje organizacije ali skupnosti ter za varnost širše družbene skupnosti in socialističnih samoupravnih odnosov v celoti

— da odkrivajo in preprečujejo sami ali v sodelovanju s pristojnimi državnimi organi sovražne ali družbeno škodljive pojave in dejanja

— da s skrbnostjo dobrega gospodarja varujejo pred škodljivimi dejanji in vplivi družbeno premoženje, ki jim je zaupano ter druge družbene in naravne dobrine

— da izvajajo ukrepe, ki zagotavljajo njihovo osebno in premoženjsko varnost

— da varujejo državne, vojaške in poslovne tajnosti

— da se usposobljajo za opravljanje nalog DSZ.

DELO V SOŽITJU S PROPAGANDO — »Čistoča je vir zdravja!« lahko preberemo na enem od plakatov, ki visijo po naši temeljni organizaciji v Dobovi. Čeravno so plakati že nekaj let stari, niso odveč, kajti mnogi ravno v delovni organizaciji pozabljajo na nekatere osnovne higienske navade. Ni jim mar, kje odvržejo cigaretni ogorek, vseeno jim je, kje pustijo prebran časopis, v deževnih dneh pozabljajo na svoje umazane čevlje in podobno. (Foto: G. R.)

Prav tako morajo delovni ljudje in občani brez odlašanja obvestiti najbližji organ za notranje zadeve, štab CZ, gasilsko enoto ali ustreznega organa KS o vsaki nevarnosti, ki so jo opazili ali drugače zanje zvedeli, in ki bi utegnila ogroziti življenje ljudi ali materialne in druge dobrine v večjem obsegu ali druge interese varnosti, SLO ali DSZ.

Pripadniki oboroženih sil, narodne zaščite, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje in enote za zveze DPS ter obvezniki delovne dolžnosti se morajo na vpoklic pristojnega organa zglasiti pri določenem organu oziroma organizaciji v kraju in ob času, ki sta navedena v posamičnem ali splošnem pozivu.

Če se vpoklicani ne odzovejo pozivu in ne opraviči svojega izostanka, lahko upravni organ, pristojen za zadeve ljudske obrambe, sam ali na predlog organa, ki je zahteval vpoklic, izda nalog, da ga PRIVEDE uradna oseba. Ta nalog izvrši organ za notranje zadeve.

Delovni ljudje in občani, ki so razporejeni za opravljanje določenih dolžnosti, morajo na lastno pobudo ali po odločitvi pristojnega organa, v primeru potrebe in v skladu z nastalimi razmerami, opravljati tudi druge naloge obrambe in zaščite, dokler niso poklicani k opravljanju nalog, h katerim so razporejeni.

Matere, rejniki in samohranilci z enim ali z več otroki, ki še niso stari 10 let, se lahko izjemoma razporedijo k izvrševanju delovne dolžnosti izven stalnega prebivališča, če se jim med opravljanjem delovne dolžnosti zagotovi nega in varstvo otrok.

— Usposabljanje delovnih ljudi in občanov za opravljanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, za opravljanje nalog narodne in civilne zaščite se praviloma izvaja izven delovnega časa oziroma kadar udeleženci ali pripadniki ne delajo in jim med tem časom, ne pripada

(Nadaljevanje na 12. strani)

Zakon: »V kolikor se delavec v temeljni organizaciji ali organizaciji združenega dela ne udeležuje usposabljanja v enotah civilne zaščite ali v narodni zaščiti, je odgovoren za hujšo kršitev delavne dolžnosti.«

SPLOŠNA LJUDSKA...

(Nadaljevanje z 11. strani)

nadomestilo osebnega dohodka.

Delavci v TOZD in drugih OZP organizirajo in izvajajo kot sestavni del redne dejavnosti priprave za obrambo in za delo v vojni za zaščito in reševanje delovnih ljudi, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in v izrednih razmerah ter opravljajo naloge in aktivnosti družbene samozaščite v skladu s svojim obrambnimi in varnostnimi načrti ter z načrti krajevne skupnosti in družbeno-političnih skupnosti.

Delavci opravljajo zlasti naslednje naloge SLO in DSZ

— Ocenjujejo varnostne razmere in obrambne priprave v svoji organizaciji in v skladu z njimi izvajajo ukrepe za varnost svoje organizacije, za opravljanje obrambnih nalog ter za varnost in obrambo širše družbene skupnosti

— skrbijo za obrambno in družbeno samozaščitno usposabljanje in pripravljanje delavcev za izvrševanje nalog SLO in DSZ v miru, ob naravnih in drugih nesrečah, v primeru izrednih razmer in ob neposredni vojni nevarnosti in vojni

— organizirajo in izvajajo ukrepe za varovanje socialističnih samoupravnih odnosov, družbenega premoženja in drugih vrednot pred sovražnimi in drugimi družbeno škodljivimi pojavi in dejanji

— organizirajo narodno zaščito, jo usposablja in v njej sodeluje

— organizirajo civilno zaščito ter opravljajo in izvajajo ukrepe za zaščito in reševanje ljudi in premoženja

— zagotovijo materialne pogoje za izvrševanje nalog SLO in DSZ

Delavci v TOZD in drugih OZD določijo v svojih obrambnih načrtih proizvodne, storitvene, mobilizacijske in druge naloge za delovanje ob neposredni vojni nevarnosti in vojni, v varnostnih načrtih pa določijo ukrepe in aktivnosti

za preprečevanje izrednih razmer ter druge aktivnosti DSZ.

Obrambni in varnostni načrt sprejemata DS oziroma njemu ustrezen organ upravljanja in komite za SLO in DSZ.

DS oziroma njemu ustrezen organ upravljanja TOZD usmerja SLO in DS ter opravlja na tem področju zlasti naslednje naloge.

— zagotovi, da se v načrtih TOZD določijo naloge SLO in aktivnosti DSZ kot sestavni del redne dejavnosti

— imenuje komite za SLO in DSZ

— določa organizacijo NZ in CZ

— spremlja in usmerja delo poslovnih in izvršilnih organov pri uresničevanju nalog SLO in DSZ

— odloča o organiziranju, pripravljanju in izvrševanju delovne dolžnosti in drugih pogojev za delo v neposredni vojni nevarnosti, v vojni ali izrednih razmerah

— zagotavlja materialne pogoje za izvrševanje nalog

HITRO, Z RUTINO — Krojenje je ena od tistih delovnih faz, kjer lahko privarčujemo precej materiala. No, kar je narisano, je narisano, delavke pri krojenju pa lahko s svojim bogatimi delovnimi izkušnjami velikokrat privarčujejo precej blaga. Ne pri delu, pač pa s svojimi ugotovitvami, s svojimi nasveti. Tudi ta posnetek smo naredili v Dobovi.

SLO in DSZ v mejah pristojnosti, in še nekatere kazenske določbe iz zakona o SLO z denarno kaznijo od 2.000 — 20.000 din ali z zaporom do šestdeset dni se kaznuje za prekrške posameznik

1. če se ne odzove pozivu ali ne ravna po ukazu pristojnega organa v zvezi s sodelovanjem pri civilni zaščiti ali če se kako drugače izmika izvrševanju svojih pravic in dolžnosti

2. če se ne odzove pozivu ali če se izmika usposabljanju za SLO

3. če se ne odzove pozivu ali ne ravna po ukazu pristojnega organa v zvezi z izvrševanjem delovne obveznosti ali če se izmika tej obveznosti

4. če ne deluje ali se izmika delovanju v NZ

5. če se na vpoklic pristojnega organa ne zgleda v kraju in ob času, ki sta navedena v posamičnem ali splošnem pozivu

6. če v predpisanem roku (8 dni) ne prijavi pristojnemu organu nastalih sprememb (sprememba priimka ali imena, sprememba stanovanja, sprememba stalnega prebivališča, pridobitev strokovne izobrazbe ter pogoje, ki vplivajo na trajno nezmožnost sodelovanja v CZ — bolezen, nosečnost)

V kolikor se delavec v TOZD-u oziroma OZD ne udeleži usposabljanja v enotah CZ ali v narodni zaščiti ter na delovni dolžnosti, je odgovoren za hujšo kršitev delovnih dolžnosti.

Slavo Majzelj

**TOZD KONFEKCIJA
MIRNA PEČ:**

Dobro poslovanje in sodelovanje

Iz naše temeljne organizacije združenega dela Konfekcija iz Mirne peči smo v minulem letu dobili kaj malo novic. Bržkone jih ne bi mogli prešteti niti na prste ene roke. Pa ne menda zato, ker gre v tem primeru izključno za ženski kolektiv, saj je od 120 zaposlenih samo sedem moških? Ne, najbrž so vzroki kje drugje.

No, danes ponatiskujemo nekoliko skrajšan članek iz Dolenjskega lista. V sosednji občini se je namreč občinsko vodstvo odločilo, da bo obiskalo nekaj krajevnih organizacij in pogledalo, kako gospodarijo, kje jim lahko priskočijo na pomoč in ne navsezadnje, kako sodelujejo s krajevno skupnostjo. V primeru mirnoperške temeljne organizacije je že tako, da odlično sodeluje s krajevno skupnostjo, saj gre v obeh primerih za iste ljudi. Od šestih do dveh so v tovarni, nato doma. Zato so prav vsi problemi — njihovi. Ne ločujejo jih na »fabriške« in na »one druge«. No, delegacija iz novomeške občine je tako en dan preživela v mirnoperški krajevni skupnosti.

Dopolodne so se gostje zadržali v edini tovarni na območju krajevne skupnosti, v mirnoperški Beti, ki zaposluje 120 ljudi in je lani zelo uspešno poslovala. Kar 42 odst. vseh proizvodnih zmogljivosti je namenjenih izvozu. Ker ta kolektiv nima nobenih dolgov in je lani tudi fizični obseg proizvodnje povečal za 6 odst. so imeli tudi dokaj lepe finančne rezultate. Odsev le-teh je znatna akumulacija, ki zagotavlja postopno obnovo strojnega parka in posodabljanje tehnologije, in pa osebni dohodki, ki so januarja letos v poprečju znašali 125.000 dinarjev.

V tej eni med 5 konfekcijskimi tozdi metliške tovarne BETI, razen občasnih težav z uvozom surovin in predvsem

IZKUŠNJE IN RESNOST — Za temeljno organizacijo Konfekcija iz Dobove smo že večkrat zapisali, da v njej delajo v glavnem dekleta in žene, da je močnejšega spola kaj malo. Današnji posnetek smo naredili v trenutku, ko »triperesna deteljica« izkušenejših delavk ni vedela, da na njih preži fotoaparati. Dokaz, da gre za marljive delavke, ki se še kako zavedajo, da je vsak dober osebni dohodek odvisen od dohodka delovne organizacije, ta pa je lahko dober le, če vsi odlično delamo.

plačilom le-teh v novem deviznem sistemu, nimajo hujših problemov, toliko več pa so jih razgrnili na popoldanskem sestanku predstavniki krajevne skupnosti in organizacij.

Izstopajo težave s cestami. Na območju krajevne skupnosti imajo 50 km cest makadamskih in samo 7 km asfaltne cestice, vzdrževanje slabih makadamskih cest pa je lani požrlo 85 odst. vsega samopriskevka. Najhujša nejevolja je v Globodolu, od koder se vsak dan vozi na delo 60 ljudi. Na izredno slabi cesti uničujejo osebne avtomobile, zato bi radi avtobusno zvezo, te pa ni možno vpeljati, dokler ni cesta za tak promet usposobljena. Občani so sami začeli akcijo za posodobitev ceste in so zanjo pripravljeni prispevati ogromne vsote.

Poudarjali so tudi nejevoljo v Mirni peči zaradi slabe trgovske oskrbe, hudo kri pa povzroča polžje počasna gradnja telefonije. Krajevni funkcionarji si niti ne upajo ljudem povedati, da bo po zadnjih vesteh iz PTT letos na voljo le polovica obljubljenih novih telefonskih priključkov. Medtem ko so z zdravstvenimi storitvami le delno zadovoljni — hvalijo zobozdravnika, ni pa jim všeč nenadno zaprtje splošne ambulante ob dopustih — imajo v kraju tudi težave s pomanjkanjem zmogljivosti v otroškem varstvu. Glede tega

se nadejajo izboljšanja ob dograditvi osnovne šole, ko bosta poleg telovadnice zgrajena še dva varstvena oddelka. Krajanji so nejevoljni tudi ob vesteh, ki zadevajo gradnjo avto ceste, češ da predvidena študija trase ni najbolj ustrezna, pripombe so na komasacijo v Globodolu itd. Posledica vsega tega je, da je vse manj ljudi pripravljenih opravljati funkcije.

Na marsikatero vprašanje so ob tej priložnosti dobili odgovore, marsikakšen krajevni načrt pa se bo tudi omajal, ker niso dobili nobenih zagotovil in obljub, da bi utegnili dodatna potrebna sredstva priti iz drugih virov. Denarja ni! Pomembna pa je bila tudi zaključna beseda predsednika Kovačiča, ki je dejal: »Mislim, da ste se zavedli dejstev, da krajevne problematike ni več možno reševati s pomočjo stricov in botrov, ampak le z dorozorganizirano in veljavno sistemom.«

Te iste besede veljajo tudi za temeljno organizacijo. V njej se zavedajo, da botrov in stricov ni, zato poslujejo dobro, ne zanašajo se na pomoč, sami pa jo, če je le potrebno, nudijo. Njihova sindikalna organizacija namreč še kar zgledno sodeluje s krajevno skupnostjo, s šolo, pa tudi nekaterimi tamkajšnjimi športnimi društvi. Upajmo, da bomo lahko že v naslednji številki kaj več o tem pisali tudi v Vezilu.

Za igrišča ali za deteljo?

O igriščih ob DO Beti je bilo v Vezilu že večkrat govora, vendar dokler bodo igrišča še vedno vidno propadala in s svojim izgledom sramotila ne le izgled delovne organizacije, temveč celega mesta, ni tega nikoli preveč.

Res je, da naš današnji trenutek ni najbolj ugoden za reševanje problemov, ki so v vsakodnevnem boju za tržišče, tehnologijo, boljše organizacijo dela in vsakdanji kruh, za nekatere nepomembnosti. Res pa je tudi, da je treba najprej počistiti pred lastnim pragom in šele nato iti v prodor v svet vrhunske mode in tehnologije.

In igrišča imamo takorekoč pred pragom. Treba se je odločiti: ali hočemo imeti igrišča ali 8100 m² brezkoristne površine, ki nam nikakor ni v čast, ko ena parcela stane okoli 300.000 din. Če pa želimo imeti igrišča, moramo vedeti, kaj z njimi. Ali bodo zopet samevala prazna in na milost in nemilost prepuščena dežju, soncu in času? Če bo temu tako, je bolje, da nanje posadimo deteljo.

Načrti ureditve igrišč so narejeni. Treba je le poiskati izvajalca del in odvezati možniček. Čigav in komu v korist?

M. R.

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi moje sestre Marije Logar se iskreno zahvaljujem OOS TOZD Metraža, sodelavcem in prijateljem Tozd Metraža ter njenim sodelavkam TOZD Konfekcija za podarjeno cvetje in izraze sožalja. Hkrati hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

žalujoča sestra
Štefanija Vraničar
z družino

AREH NA POHORJU:

Beti na zimski tekstiliadi

»Jaz sem letos že petindvajsetič na tekstiliadi,« je razlagal tekstilec srednjih let dveh kolegom, ko so se po enem letu spet srečali na startu veleslaloma. Mi smo bili prvič. Prišli, videli, nismo zmagali. Smo le gledali, poslušali in se čudili.

Verjetno so se posebno počutili smučarji iz Gane, ko so prvič prišli na tekmo svetovnega pokala. Tri veleslalomске proge in dve za tekmovalca v smučarskih tehnikah, elektronsko merjenje, napovedovalci, ki preko ozvočenja komentirajo dogodke na progi, računalniško urejanje rezultatov in živopisna množica osemdesetih tekmovalcev, sodnikov, ekip prve pomoči in gledalcev, ki so glasno bodrili svoje prijatelje, znance ali sodelavce.

Nekatere tovarniške ekipe paradirajo po štartnem in ciljnim prostoru v enotnih kombinezonih, z znakom svoje »firme« na hrbtu. Tisti, ki še čakajo na start, mažejo smučič in merijo temperaturo svojega. Favoriti tega ne počnejo.

Smučiči pripravljene čakajo v posebnih transportnih torbah, tekmovalci si jih natakne neposredno pred štartom, odpelje po progi in spet romajo v vrečo. Nas šest »Betijcev« smučiči ne maže. Že tako so pre-

hitre. Tekmovalci štartajo na 20 sekund. Po progi voziš približno eno minuto. Mi, ki smo z »juga«, opozarjamo tiste, ki štartajo za nami, naj vozijo malo počasneje, da nas ne prehitijo.

Tekmovanje je končano. Komentarji z vseh strani o tekmi, o prejšnjih in bodočih tekstiliadah, o rivalstvu med Gorjanci in Štajerci, med Kranjčani in Škofjeločani in seveda razgovori o tekstilnih temah. Tudi mi smo zadovoljni. Vsi smo uspešno prevozili progo, pa še med zadnjimi nismo. Sem pa tam tudi kakšen kompliment na naš račun: »Lepo, da ste tudi Belokranjci tukaj.«

Razglasitev rezultatov in še na kozarček. Nekaj besed v slovo in »na svidenje na naslednji tekstiliadi«.

Tako je bilo v soboto, 14. 3. 1987 na Arehu. Tekstiliado je odločno organiziralo DITT s Tehnične fakultete in Svila iz Maribora.

Mala četica, »betorjev« se je vrnila domov polna vtisov z željo, da bomo drugo leto številnejši. (Novoteksovcev je bilo kar 60).

Da pa smo se letos končno sploh pojavili na zimskem zboru tekstilcev, gre zasluga predvsem Mileni Pavlovič in Vidi Šegina — Matkovič, ki sta se zavzela, da je naša ekspedicija uspela. Zahvala pa tudi kuharicam za obilno in dobro popotnico in šoferju Brezniku, zato, ker nas je peljal k svojim sorodnikom, ki so nam pripravili obilno malico.

Matjaž Rus

Začetni tečaj nemškega jezika

Na željo društva inženirjev in tehnikov DO Beti smo v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje kadrov in produktivnost dela iz Novega mesta organizirali 80-urni začetni tečaj nemškega jezika.

S tečajem smo pričeli januarja in se bo predvidoma končal v začetku maja. Udeleženci tečaja so zaposleni v Beti in Kometu in obiskujejo tečaj dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in četrtek v popoldanskem času, po tri šolske ure.

Tečaj vodi tovariš Boštjan Smrekar, s katerim so tečajniki izredno zadovoljni.

Z izbiro primernih učnih metod, avdiovizualnih sredstev in intenzivnim delom predavatelja in slušateljev bodo tečaj uspešno končali.

V jeseni načrtujejo izpeljati nadaljevalni tečaj, kajti zavedajo se, da je aktivno znanje vsaj enega svetovnih jezikov nujno za opravljanje zahtevnih delovnih nalog, ki jih opravljajo tehniki in inženirji na svojih delovnih mestih.

Marija Roglič

Sporočilo štafete mladosti 1987

Čas je, da se spomnimo, kaj je Broz pred 50 leti rekel sebi in zgodovini. Svoboda ni nikomur podarjena. Prihodnost nikoli ne čaka na omahljivce.

ZATO TO SPOROČILO NASLAVLJAMO PREDVSEM NASE.

Stojimo na pragu prihodnosti in od nas je odvisno, kakšna bo.

Rasli smo skupaj s krizo kot priče slehernega njenega giba. Po prvem berilu in partizanskih zgodbah so bile naše prve družbene izkušnje podedovani dolgovi, neenotnost, neskončni sezname uradov za zaposlovanje... Neprijazne gospodinje v tesnih podnajemniških sobah so v našem dozorevanju prevzele vlogo novih, prepri-

čljivih političnih predavateljev.

Iz posameznikov, ki ne zaupajo družbi in sebi, smo postali generacija, ki ne zaupa lastni in družbeni prihodnosti. Zdaj, ko je treba BRANITI Jugoslavijo, bratstvo in enotnost in našo štafeto, se sami pogosto počutimo nemočne, ujete v tuje napake in lastne dvome.

Kaj je s kažipotji?

Ne želimo nenehno ponavljati, kako smo najmočnejši, kadar je najhuje, in se tako tolažiti s preteklostjo. Najljubša nam je bodoča zmaga.

ŽELIMO SOUSTVARJATI ZGODOVINO.

Podpirati revolucijo pomeni — GRADITI jo!

Biti za samoupravljanje pomeni — RAZVIJATI ga!

Ne moremo več biti generacija, ki skomiga z rameni.

Ponosni smo na lastno, kritično razmišljanje o svetu, socializmu in naši samoupravni stvarnosti. Prihodnost nam tega ne bo zamerila. Ne zamerite nam tudi vi, ki še zmeraj omahujete, ali bi prisluhnili našemu glasu.

— MAR JURIŠAMO NA NEBO?

— SEVEDA, NEBO OSVOJIŠ NA JURIŠ!

PIONIRJI IN
MLADINA
JUGOSLAVIJE

ŠPORT: »Prišli, videli, nismo zmagali!« bi lahko zapisali ob naši zimski tekstiliadi. No, naša četica je bila skromna, a ne zadnja. Samo za ilustracijo — na tekstiliado je prišlo kar 60 smučarjev in smučark iz Novoteksa.

TUDI TO SE ZGODI!

Saj ni res, pa je...

V neki slovenski reviji imajo rubriko »Saj ni res, pa je...« v kateri objavljajo neverjetne dogodke, ki pa so se vendarle zgodili. Tale zgodba bi prav gotovo sodila v to rubriko.

V februarju je izvršilni odbor sindikata DSSS organiziral smučarski tečaj za vse, ki bi se želeli naučiti smučati. Z organizacijo res ni bilo veliko dela — napisali smo obvestilo in zbrali prijave.

Res, da je smučarska oprema draga in si jo marsikdo ne more privoščiti, vendar je bil za tiste, ki so že imeli smučič doma, popolnoma brezplačen tečaj.

Učil nas je Matjaž Rus, ki je zelo dober smučar in še boljši smučarski vaditelj, predvsem pa ima veliko potrpljenja. Poleg tega, da nas je brezplačno učil, je polovico tečajnikov še pripeljal na smučišče in odpeljal domov, vmes pa plačal še čaj z limono pri Bartusu.

Prvič smo imeli tečaj na Štuparovem travniku, nato pa trikrat na Gavgen hribu in enkrat na Gačah. Na tečaj so prišli trije, ki so že kdaj stali na smučeh in trije, ki smo smučiči videli, če malo pretiravam, samo v izlozbi pri Makarju in televiziji. Jaz sem spadala v drugo skupino. Zaradi takšne razlike v smučarskem predznanju smo včasih organizirali tudi dve skupini, da nismo pri naprečovanju drug drugega ovirali.

Res je preteklo že nekaj časa, odkar sem zapustila osnovno šolo, vendar sem si veeno želela naučiti smučati. Moram priznati, da mi je to kar uspelo, čeprav nekateri pravijo, da je zdaj Gavgen hrib nižji, kot je bil pred začetkom našega smučarskega tečaja. Seveda ne smučam kot Mateja Svet; zame je uspeh že, če ne pridrim v dolino s 120 km/h, in to da se včasih ustavim tudi kako drugače kot v vodoravnem položaju.

Bil pa je to čisto pravi smučarski tečaj, stali smo v vrsti in pozorno poslušali vaditelja, nato pa kot piščanci za kokljo šli za Matjažem. Na koncu dneva je pa malo manjkalo, da ni Matjaž rekel: »Mirno! Voljno!«, mi pa »Zdravo!« Zadnji dan tečaja smo šli smučati na Gače, da smo se naučili voziti tudi z vlečnico. Matjaž je v začetku sicer trdil, da ženske niso za na smučič in še manj za na vlečnico, vendar smo mu tečajnice dokazale nasprotno.

Smučanje je lep šport, je priložnost, da se tudi pozimi malo pregibamo na svežem zraku, se srečamo z ljudmi v naravi, da vsaj za nekaj časa pozabimo na skrbi v službi, da ni zraven piškotov in druge hrane, s katero se bašemo in nabiramo kilograme.

Zato premagajte sramežljivosti in se nam drugo leto priključite na smučarskem tečaju za začetnike, ki ga bomo v Beti ponovno organizirali in ki ga bo, potrpežljivo — z matersko potrpežljivostjo, vodil smučarski as z Gavgen hriba M. Rus.

Karolina Končar

Betko ima besedo

Tokrat se bom potegnil za učenke naše Srednje šole tekstilne usmeritve. Bolje povedano: za MALICO, ki jo zdaj plačujejo po 350 dinarjev. Za marsikaterega starša je to velik izdatek, če računamo s tem, da nas molzejo vsepovsod. Da pa mladi ljudje morajo malicati, je jasno kot beli dan.

Betko je izvedel, da je dal ravnatelj Gašperič že pred tremi meseci vlogo odboru za gospodarjenje, s katero prosi za regres, vendar zadevščina še ni bila obravnavana.

Jasneje: prošnja je obležala v predalu neke pisarne. V svoji dobrovoljnosti Betko meni, da bi bilo prav, če bi prejemale učenke malico po nižji ceni. Tako bi bila prehrana dostopna širšemu kro-

gu. Ne bo odveč biti tudi nekoliko piker. Le pogledjmo, koliko malic gre v nič, koliko hrane zavržemo, z njo hranimo najmanj dvajset prašičev dnevno.

Tega nam ni žal, kaže pa, da bi se nekateri onesvestili, če bi bile tudi malice učencev regresirane. Betko se nerad vrača v preteklost, toda sv-ojčas so dobivali VSI učenci nekdanje Poklicne šole malico zastoj. Otroci, ki obiskujejo našo šolo, so naši. V kratkem času bodo tudi naši delavci.

Se jim ne bi dalo pomagati?

MALOŠTEVILNA, A DOBRA VRSTA — Člani izvršnega odbora sindikalne organizacije DSSS so pripravili smučarski tečaj. Z organizacijo ni bilo težav, povrh vsega pa je bil tečaj brezplačen. Dobro je uspel, zasluge za to pa gredo Matjažu Rusu. Smučarski vaditelj je obljubil, da bo poučeval tudi prihodnje leto. (Foto: Juš Mihelčič)

Imeli smo zelo zanimiv smučarski tečaj, ki ga je vodil Matjaž Rus, smučarski vaditelj. Nas bo prihodnje leto več? Vsi, ki smo se udeležili letošnjega tečaja, smo navdušeni.

ZANIMIVOST

Slovencev je vse manj

Vsaka Slovenka bi morala roditi povprečno vsaj 2,15 otroka, če bi hoteli, da bi nas bilo v prihodnje še kar naprej dva milijona. Ker pa vemo, da približno 10 odstotkov žensk (oziroma parov) ne more imeti otrok, bi morala v resnici vsaka Slovenka roditi povprečno 2,55 otroka, če bi hoteli, da bi nas bilo toliko kot danes. Ali preprosto povedano: vsaka ženska pri nas bi morala roditi dva, vsaka druga pa tri otroke, da bi bili lahko brez skrbi, da se naše število ne bo zmanjševalo.

Kaj pa storimo za to, da bi imele družine več otrok? Skoraj nič, sicer življenje ne bi kazalo, da so družine z več otroki v bistveno težjem gmojnem položaju kot tiste, ki imajo samo enega ali nobenega. Če imaš več otrok, potrebuješ večje stanovanje. Če imaš večje stanovanje, plačaš več za ogrevanje, vodo, elektriko, plin... Če imaš več otrok, več porabiš za hrano, obleko, za obutev...

Ni še dolgo, kar smo podaljšali porodniški dopust na

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Alenka Badovinac, Janko Bračička, Miomir Čikič, Irena Flajnik, Jože Gerkišič, Dragica Končar, Mojca Konda, Ljilja Maršič, Jure Matekovič, Vida Šegina Matkovič, Branko Matkovič, Tone Omerzel, Dušan Rus, Matjaž Rus, Sonja Zorc in Marjetka Žele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska TISKARNA Novo mesto.

Naslov izdajatelj: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon. 58 170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

leto dni. Toda to je le kaplja v morje, če nam gre res za ohranitev naroda. Ob zdajšnji inflaciji, ki ji ni videti konca, pa so postale porodniške spet mizerno nizke. Naša bralka nam je sporočila, da je zaslužila 340.000 dinarjev, prvi mesec pa je dobila le 200.000 dinarjev nadomestila. Še huje je, če je delavka že takrat, ko še ni bila na porodniški, slabo zaslužila. Sploh pa ženske v naši republici zaslužijo povprečno skoraj 20 odstotkov manj kot moški! Vemo pa tudi, da so leta 1985 nadomestila osebnih dohodkov v času porodniškega dopusta v naši republici zaostajala kar za 16 odstotkov. Če bi jih hoteli izenačiti, bi jih morali povečati povprečno za 19 odstotkov.

Namesto da bi ob padanju natalitete bila plat zvona vsa družba, se je o morebitnem zvišanju porodniških nedavno pogovarjalo na razširjeni seji le predsedstvo republiške skupnosti otroškega varstva. V razpravo so dali dve inačici obračunavanja nadomestil: po prvi naj bi ohranili dosedanje osnove povprečja osebnih dohodkov delavke iz preteklega leta. To osnovo pa bi valorizirali na podlagi drugačnih meril, s čimer bi nadomestili takojšnje zaostajanje pri osnovi, če gre na primer ženska na porodniško decembra, pa ima za osnovo povprečje prejšnjega leta. To zvečano osnovo pa bi potem povečevali za toliko, kolikor bi se povprečno dvigali slovenski osebni dohodki. Za primer še tale podatek. Povprečna valorizacijska stopnja nadomestil v času porodniškega dopusta je leta 1985 znašala 5,8, leta 1986 pa 6,8 odstotka.

Druga metoda, ki na seji ni imela toliko privržencev kot prva, se razlikuje le po tem, da naj bi se ženski, ki je na porodniški, povečevalo nadomestilo za takšen odstotek kot kolegom in kolegicam »v njeni delovni organizaciji«

Porodniške bodo višje najkasneje od 1. julija letos, vendar so nekateri na seji menili, da bi jih morali (in celo lahko) zvišati že nekaj mesecev prej. O tem, kdaj in katera metoda bo obveljala, bo odločala skupščina skupnosti otroškega varstva Slovenije.

NEPOSREDNICA KLOTILDA ZRAČNIK NA PLATNU — našo slačipunco Klotildo Zračnik, neposrednico, je prosil za poziranje znani slikar Z. H. »Tako sem pristala,« pripoveduje tovarišica Klotilda, »kajti v njegovem ateljeju je prijetno toplo, medtem ko v svojem kletnem stanovanju zmrzujem. Poleg tega ima umetnik Z. H. raztegljiv kavč, da se lahko po dolgem stanju spočijem.« (Foto: M. R.)

Mi pa zapišimo še tole. Naj se to zgodi čim prej! In ali morda ne bi bilo pri tej draginji smiselno, če bi ženske (ali pa moški) v času porodniške prejemale takšna nadomestila, kot če bi bili zaposleni? Krivično? Morda, če gledate ozko, toda če imate pred očmi usodo naroda, prav gotovo ne!

In še tile pretresljivi podatki: leta 1981 se je v Sloveniji rodilo 29147 otrok, leta 1982 samo 28078, leta 1983 spet manj: 27.108 in tako naprej. Vsako leto kar tisoč manj! Lani jih je baje prišlo na svet le še 23.000.

Kaj ko bi naposled začeli razmišljati še o **DOKLADAH** ali **DENARNIH NAGRADAH**, ki bi jih dobili starši na primer za drugega in tretjega otroka do konca šolanja. V Avstriji jih starši dobivajo že za prvega in sicer na mesec 1000 šilingov do konca šolanja. Predvsem pa bi morali **subvencionirati otroško obutev, oblačila, vozičke, posteljice, hrano za otroke itd.** Tudi vrtci bi lahko bili cenejši.

Starši bi torej morali vedeti, da na primer zaradi tretjega otroka ne bodo zabredli v revščino. Tako radi namreč ponavljamo, da moramo vsem otrokom zagotoviti enak razvoj in enak vstop v življenje, pa je ta parola že čisto obrabljena. Vsem je jasno, da je na primer trem otrokom težko omogočiti smučanje, drsanje, učenje instrumentov, tujih jezikov, da ne govorimo o lastnih sobah itd.

Nekaj bo naposled le treba

storiti za slovenski narod, mar ne? In kdo lahko to stori namesto nas? Nihče!

Svinec ogroža otroke

Ameriški znanstveniki so dokazali, da velikemu številu otrok, ki so izpostavljeni svincu, peša sluh, to pa vpliva tudi na njihov razvoj. Otroci začno kasneje sedeti, hoditi, govoriti, bolj nagibajo k pretirani živahnosti. Večji ko je odstotek svinca v krvi, bolj sluh peša.

V omenjeni raziskavi so sodelovali strokovnjaki z univerze Severna Karolina in državne agencije ZDA za ekološko zaščito. Ugotovili so še, da prihaja do poškodb sluha že pri manjšem odstotku svinca v krvi, kot znaša največja dovoljena mera po ameriških zakonih. Ta je sedaj 25 mikrogramov svinca na deciliter krvi. Ugotovili so, da že pri 10 mikrogramih na deciliter krvi svinec poškoduje hemoglobin.

Svinec uporablja v številnih proizvodih, v bencinu, baterijah, barvah, zlitinah... Posebno nevaren je otrokom, ki dihalo hitreje od odraslih in ga vsrkajo petkrat hitreje od odraslih.